

6. Baden

Alle hoenderachtigen, dus kippen maar ook kwartels, patrijzen en frankolijnen, nemen graag (vaak dagelijks) een bad.

Baden bijna alle vogels graag in water, de hoenderachtigen nemen nooit een bad in water maar wel in fijn droog materiaal. Fijn betekent hier materiaal met een kleine deeltjesgrootte.

Iedere pluimveeliefhebber weet uit ervaring dat kippen, zodra zij de kans krijgen, graag gaan baden in droog fijn materiaal op de grond. Vaak wordt dit stofbaden genoemd.

Dit woord is waarschijnlijk gekozen omdat droog materiaal nogal stuift.

Een beter woord is misschien gewoon 'baden'.

Kippen kiezen echter niet zo maar voor stof, maar willen baden in fijn droog materiaal dat nog wel structuur heeft.

Wij moeten als kippenfokkers en -liefhebbers er voor zorgen dat onze dieren dit natuurlijke gedrag kunnen vertonen.

Anders schaden we het welzijn van onze dieren. Bovendien bestrijdt baden hinderlijke medebewoners zoals luizen en vlooiën.

Hoe nemen kippen een bad?

Als badmateriaal is vooral droog zand, droge aarde of elk ander fijn en droog materiaal geschikt.

Badende kippen wentelen zich in het materiaal, maar wat doen ze nu precies?

De kip begint het baden liggend door met krabbende en oprappende bewegingen van de poten zand tussen de iets opstaande veren te gooien. Vaak schudden ze daarbij de veren nog eens flink op. Dit opgooien van zand wordt meestal een aantal malen achter elkaar gedaan.

Tussendoor liggen de dieren voor korte perioden stil of schuiven met de snavel nog meer zand naar zich toe. Daarna wrijven de dieren met de poten hard langs het lichaam of schuiven met het lichaam over de grond.

Het opgooien van zand tussen de veren zorgt ervoor dat het hele lichaam met zand is bedekt. Bij het schuren met het lichaam tegen de ondergrond wordt het zand met kracht tussen de veren gewreven.

Uit proeven blijkt dat kippen die droog zand ter beschikking hebben, elke twee dagen een bad nemen. Een zandbad duurt gemiddeld 15 - 20 minuten.

Twee badende krielkippen, de linker krielkip gooit met de poten zand omhoog

Wat is de functie van baden?

Onderzoek heeft aangetoond dat zand of ander badmateriaal (overtollig) vet van de veren verwijderd. De donsdelen van de veren worden door het baden donziger. De kwaliteit van de veren wordt ook beter door het nemen van een bad.

Het is ook aangetoond dat door baden de warmteregulatie van de dieren verbetert. Losser en donziger veren houden meer lucht vast tussen de veren.

Lucht tussen de veren is een goede isolatie tegen binnendringende kou van buiten en warmteverlies van binnen uit.

Waarschijnlijk trekt het vet op de veren, en zeker oud vet, meer parasieten (luizen, mijten, muggen en vliegen) aan. De praktijk leert dat kippen die altijd kunnen baden, vrijwel nooit luizen hebben. Zij verwijderen ze zelf met het nemen van een bad.

Een andere vraag is hoe het badgedrag zich verhoudt met het invetgedrag dat vogels vertonen. Met dit gedrag wordt vet uit een stuitklier met de snavel verspreid over de veren. Proeven tonen aan dat vet op de veren nodig is. Oud vet moet echter regelmatig verwijderd worden, waarna nieuw vet wordt opgebracht.

Uit het bovenstaande blijkt dat baden een verzorgingsgedrag is dat wij onze dieren niet mogen onthouden. Het verenkleed blijft ook veel mooier vergeleken met dieren die niet kunnen baden. Droog zand in de hokken is de beste oplossing. Heel fijn houtzaagsel en turfstrooisel werken ook goed.

Gebruikt u wat grotere houtkrullen, dan kunnen uw kippen niet goed stofbad.

Badgelegenheid

Het is mogelijk alle vloeren van de hokken helemaal te bedekken met het gekozen materiaal.

Gebruikt u materiaal waarin de kippen niet kunnen baden, dan is het ook mogelijk om een verplaatsbaar bad te gebruiken.

Gebruik hiervoor een houten of kunststoffen bak. Doe hierin een dikke laag (4 - 6 cm) droog zand.

Maak de kist voldoende hoog anders, gooien de dieren het zand er in de kortste keren weer uit.

Dit bad plaatst u in een hoek van het hok. Hebt u meerdere hokken, dan rouleert u het stofbad over uw hokken. Alle dieren krijgen op deze manier regelmatig de kans om hun verenkleed schoon te maken en te onderhouden. De dieren leren dit snel en gaan vaak met z'n allen tegelijk de bak in.

Dieren die buitenrennen tot hun beschikking hebben met droge grond kunnen altijd baden.

U moet wel opletten dat de grond niet te hard wordt en baden onmogelijk wordt. U lost dit op door de grond regelmatig flink diep los te maken.